

10 KERNPUNTEN uit het laatste IPCC-rapport

Groep 1 - Fysisch-wetenschappelijke basis

1 ONGEKENDE VERANDERINGEN

We beleven een breuk binnen de natuurlijke klimaatschommelingen van het verleden. De veranderingen gaan snel, zijn ongekend in duizenden jaren en sommige zijn al onomkeerbaar. De opwarming van de aarde is de afgelopen tien jaar [2010-2019] opgelopen tot 1,1°C in vergelijking met het pre-industriële tijdperk [1850-1900]. De concentratie van CO₂ in de atmosfeer is het hoogst in minstens 2 miljoen jaar.

3 EEN TOENAME VAN EXTREME GEBEURTENISSEN

Door de menselijke invloed komen sommige extreme gebeurtenissen nu al vaker voor, worden ze intenser en langer en veranderen ze van seizoen tot seizoen. Het lijkt geen twijfel dat het aantal en de ernst van hittegolven op het land en op zee, zware neerslaggebeurtenissen, droogte en gebeurtenissen waarbij meerdere van deze extremen betrokken zijn, sinds het pre-industriële tijdperk zijn toegenomen.

6 EFFECTEN OP ZEER LANGE TERMIJN

De veranderingen in de oceanen en bevroren gebieden van de wereld zijn op multigenerationele schaal onomkeerbaar, maar het tempo ervan kan worden vertraagd door de opwarming te beperken, wat essentieel is voor adaptatie. De zeespiegel zal gedurende duizenden jaren blijven stijgen en gletsjers zullen nog tientallen jaren blijven smelten, zelfs nadat de opwarming van de aarde zich heeft gestabiliseerd.

8 KOOLSTOFFPUTTEN WORDEN UITGETEST

De oceaan en de biosfeer absorberen nu de helft van alle door de mens veroorzaakte CO₂-uitstoot. Een sterkere opwarming zou het aandeel van de door hen geabsorbeerde koolstof verminderen.

10 SNELLE VOORDELEN

Maatregelen ter vermindering van de uitstoot van broeikasgassen hebben onmiddellijke nevenvoordelen voor de volksgezondheid. Vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen en verandering van landbouwpraktijken om de koolstofuitstoot te verminderen, verbeteren de luchtkwaliteit. Bovendien beperkt een verminderde methaanuitstoot niet alleen de opwarming op korte termijn, maar ook de oppervlakte-ozon, een luchtverontreinigende stof die schadelijk is voor de gezondheid en de landbouwopbrengsten.

2 MENSELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

De menselijke invloed is voor 100% verantwoordelijk voor de huidige opwarming van de aarde. Menselijke activiteiten, door het gebruik van fossiele brandstoffen (olie, gas en steenkool) en veranderingen in het landgebruik (voornamelijk ontbossing), leiden tot veranderingen die alle regio's van de wereld treffen en die steeds erger worden.

4 DE CO₂ STAPELT ZICH OP

Elke extra ton CO₂ in de atmosfeer draagt bij tot verdere opwarming van de aarde. Als we vandaag zouden stoppen met het uitstoten van CO₂, zou de temperatuur op aarde zich stabiliseren op het huidige niveau. Hoe later koolstofneutraliteit (d.w.z. netto nul CO₂-uitstoot) wordt bereikt, hoe groter de opwarming en de daarmee gepaard gaande risico's.

5 NU HANDELEN

Zelfs in een scenario van verregaande uitstootbeperking zal de uitstoot de komende twee decennia onvermijdelijk leiden tot verdere opwarming en zal de drempel van 1,5°C in de jaren 2030 worden overschreden. De omvang van de klimaatverandering na 2040 en de risico's voor ecosystemen en menselijke samenlevingen hangen daarentegen af van de keuzes en maatregelen van vandaag.

7 ELKE TIENDE VAN EEN GRAAD TELT

Elke extra toename van de opwarming blijft vele veranderingen in ons klimaat versterken: extremen, de watercyclus, de stijging van de zeespiegel zijn rechtstreeks gerelateerd aan de mate van opwarming. Een hittegolf die vóór het industriële tijdperk een kans van 1 op 50 had, zal 9 keer meer waarschijnlijk worden bij een opwarming van 1,5°C, en 14 keer meer bij 2°C.

9 MET ALLES REKENING HOUDEN

Bij de adaptatie- en risicobeoordeling moeten ook sommige gebeurtenissen met een lage waarschijnlijkheid in aanmerking worden genomen omdat zij zeer ernstige gevolgen zouden hebben voor ecosystemen en samenlevingen. Bijvoorbeeld het snel afsterven van het Amazonewoud, abrupte veranderingen in de oceaancirculatie of het smelten van de poolkappen. Hoe hoger de opwarming, hoe groter het risico van dergelijke gebeurtenissen.

10 KERNPUNTEN uit het laatste IPCC-rapport

Groep 2 - Effecten, adaptatie en kwetsbaarheden

1 KLIMAATVERANDERING HEEFT NU AL GEVOLGEN VOOR NATUUR EN SAMENLEVING

Wereldwijd worden negatieve gevolgen van klimaatverandering waargenomen. De zich opeenstapelende risico's beperken de veerkracht van onze systemen.

3 TOENEMENDE EN BEDREIGENDE GEVOLGEN IN EUROPA

Ondanks de vooruitgang bij de adaptatie worden mens en natuur wereldwijd nu al getroffen. De gemiddelde temperatuur is in Europa met 2°C gestegen in vergelijking met het wereldwijde gemiddelde van 1,1°C, met bijvoorbeeld een verdrievoudiging van de oogstverliezen in de afgelopen 50 jaar en negatieve gevolgen voor de volksgezondheid, de infrastructuur, de energievoorziening, de watervoorraden en de economie. Klimaatgebeurtenissen op andere continenten kunnen Europa beïnvloeden via geglobaliseerde markten.

5 BIODIVERSITEIT WERELDWIJD BEDREIGD

De ecosystemen waarvan wij afhankelijk zijn, hebben reeds het "point of no return" bereikt, met name als gevolg van waterstress en hittegolven op het land en op zee (bv. koraalriffen). Tot 20% van de terrestrische soorten wordt met uitsterven bedreigd bij een wereldwijde opwarming van 3°C. Het niet-duurzame gebruik van hulpbronnen op het land en in de oceanen heeft destructieve gevolgen voor de ecosystemen waarvan wij afhankelijk zijn.

6 ER BESTAAN ADAPTATIEOPLOSSINGEN EN DE TOEPASSING DAARVAN MOET WORDEN VERSTERKT

Om het verlies en de schade te beperken, moeten snel adaptatieoplossingen worden toegepast die doeltreffend en haalbaar zijn gebleken. Agro-ecologie, bosbeheer, waterbeheer en de mobilisatie van de kennis van de plaatselijke bevolking kunnen helpen risico's te voorkomen en oplossingen te vinden die gebaseerd zijn op de plaatselijke ecosystemen.

9 EEN OVERGANG NAAR KLIMAATBESTENDIGE ONTWIKKELING KAN ALLEEN SYSTEMISCH, INCLUSIEF, RECHTVAARDIG EN BILLIJK ZIJN

Regeringen, mensen en particuliere actoren verminderen de risico's doeltreffender door een gecoördineerde, systemische en inclusieve aanpak. Een rechtvaardige en billijke overgang vergemakkelijkt adaptatie en mitigatie en vermindert de ongelijkheid.

2 DE HELFT VAN DE MENSHEID IS ZEER KWETSBAAR

Arme mensen en ontwikkelingslanden zijn het meest kwetsbaar voor klimaatverandering, ook al hebben zij weinig bijgedragen tot de huidige opwarming. Adaptatie- en overgangssteun heeft tot doel dit onrecht te compenseren.

4 RISICO'S IN ALLE REGIO'S EN SECTOREN

De klimaatrisico's nemen toe naarmate de aarde opwarmt. De belangrijkste risico's in Europa zijn hittegolven en de gevolgen daarvan voor de mortaliteit en morbiditeit van mensen en ecosystemen; opbrengstverlies in de landbouw door hittegolven en droogte; watertekorten, vooral rond de Middellandse Zee; en overstromingen aan de kust en door stormen. Deze risico's worden over het algemeen verergerd in stedelijke en kustgebieden, vooral in de overzeese gebieden.

ADAPTATIE ALLEEN IS NIET VOLDOENDE OM DE TOENAME VAN DE KLIMAATRISICO'S TE BEPERKEN

De "harde grenzen" van zeespiegelstijging, hittegolven en droogte betekenen dat beperking van de uitstoot van broeikasgassen dringend noodzakelijk is. Elke tiende van een graad opwarming van de aarde maakt adaptatie complexer.

8 HET VENSTER VOOR ACTIE WORDT KLEINER

Sommige gevolgen van de klimaatverandering zijn onomkeerbaar. De adaptatie vordert, maar blijft jammerlijk ontoereikend in het licht van de snelle veranderingen. Elk verder uitstel bij de matiging van en adaptatie aan de klimaatverandering dreigt het korte tijdsbestek voor een duurzame toekomst te missen.

10 SYNERGIEËN TUSSEN ECOLOGISCHE EN SOCIALE HEFBOMEN

Veel adaptatiemaatregelen, bijvoorbeeld met betrekking tot voedsel of stadsplanning, ondersteunen de verwezenlijking van de VN-doelstellingen voor duurzame ontwikkeling: vermindering van armoede, honger, ongelijkheid, verlies van biodiversiteit en toegang tot koolstofarme energie. Adaptatie aan klimaatverandering en vermindering van broeikasgassen kunnen elkaar wederzijds beïnvloeden.

10 KERNPUNTEN uit het laatste IPCC-rapport

Groep 3 - Vermindering van de uitstoot

1 UITSTOOTTRAJECTEN

Hoewel sommige landen erin geslaagd zijn hun nationale uitstoot te verminderen en af te stemmen op de +2°C-trajecten, **stijgt de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen nog steeds**. Zonder **nieuw klimaatbeleid** kan de opwarming tegen het einde van de eeuw **+2,2 tot +3,5°C** bedragen! Om de temperatuur onder +1,5°C te houden, moeten we onze uitstoot tegen 2030 met minstens 43% verminderen en vóór 2025 onze piekuitstoot bereiken.

3 UITSTOOTVERDELING

De uitstoot is **ongelijk verdeeld**. De **rijkste 10%** stoot tussen **36% en 45%** van alle broeikasgassen uit. Mensen in ontwikkelde landen stoten gemiddeld **13 ton CO₂ per jaar** uit, tegenover **1,7 ton per jaar** voor mensen in minder ontwikkelde landen.

5 VERMIJDEN/VERANDEREN/VERBETEREN

Technologische vooruitgang is noodzakelijk, maar volstaat niet en moet worden gecontroleerd **om het rebound-effect te vermijden**. Mobiliteit over lange afstanden moet bijvoorbeeld worden vermeden (vooral per vliegtuig), terwijl het openbaar vervoer, lopen of fietsen moeten worden bevorderd. Ten slotte is verbetering van de **energie-efficiëntie** belangrijk, met name voor gebouwen en de industrie.

6 HEFBOMEN VOOR ACTIE

Een van de belangrijkste hefbomen voor actie is de **structurele verandering van levensstijl**. Individuele actie zal echter alleen effect hebben als zij wordt ondersteund door een ingrijpende algemene **verandering**. Deze verandering zou een **emissiereductie van 40% tot 70%** mogelijk maken, met name door middel van een **zelfvoorzieningsbeleid** (een reeks beleidsmaatregelen en dagelijkse praktijken die de vraag naar energie, materialen, land en water voorkomen en tegelijkertijd zorgen voor menselijk welzijn voor iedereen binnen de planetaire grenzen). Het is ook cruciaal om in te zetten op:

- **Het stopzetten van het gebruik van fossiele brandstoffen** door elektrificatie gekoppeld aan het koolstofvrij maken van elektriciteit
- **De stopzetting van ontbossing** en meer **landherstel**

9 REGELGEVING EN FINANCIËN

Meer dan de helft van de wereldwijde emissies is niet gereguleerd, maar toch is dit een **belangrijke en onderbenutte hefboom**. Een **koolstofprijs van 100 dollar per ton CO₂** zou bijvoorbeeld maatregelen aanmoedigen die de wereldwijde uitstoot tegen 2030 zouden kunnen halveren. In het algemeen zijn de **huidige investeringen in de overgang onvoldoende**. Een enorme uitdaging zal erin bestaan de regelgeving te versterken om het beschikbare kapitaal te heroriënteren.

2 DRINGENDE BEHOEFTE AAN ACTIE

Met de huidige energiemix zijn we al goed op weg om het koolstofbudget van +1,5°C tegen 2030 te overschrijden. Toch wordt er nog steeds geïnvesteerd in nieuwe energie uit fossiele brandstoffen.

WE MOETEN SNEL HANDELEN, bestaande fossiele centrales sluiten en investeringen in fossiele brandstoffen verbieden.

4 TECHNOLOGISCHE OPLOSSINGEN EN MAATSCHAPPELIJKE VERANDERINGEN

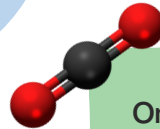
Recente en snelle technologische ontwikkelingen vergemakkelijken de energieovergang:

Hernieuwbare energiebronnen

Elektrische mobiliteit

Koolstofarme gebouwen

De uitdagingen zijn technologisch en fysiek, maar **vooral ook maatschappelijk en politiek**. Een fundamentele verandering in onze voedingskeuzes naar een **minder vleesintensief dieet** is een voorbeeld van een krachtig instrument.

7 CO₂-VERWIJDERING

Om **koolstofneutraliteit** te bereiken is het onvermijdelijk dat CO₂ wordt verwijderd ter compensatie van **moeilijk afbreekbare restemissies**, maar er liggen nog grote uitdagingen in het verschiet (onder meer op het gebied van technologie, landbeheer en maatschappelijke aanvaardbaarheid).

8 STEDEN

Steden en de huidige verstedelijkingstrends zijn een belangrijke drijvende kracht achter de uitstoot van broeikasgassen. Een **systematische transformatie van onze stedelijke gewoonten** is nodig en zou onze emissies tegen 2030 met **26%** kunnen verminderen.

10 MENSELIJKE GEZONDHEID

Broeikasgasreductie gaat ook **hand in hand met veel doelstellingen voor duurzame ontwikkeling**, met name wat betreft de menselijke gezondheid: luchtkwaliteit binnen en buiten, actieve mobiliteit, gezonde voeding, enz.

